

De historiek van een aangekondigd taalbeleid in CVO Antwerpen-Zuid

1 februari 2010

Auteurs: [Eva Van Herck m.m.v. Jes Leysen](#), [Niki Van Mechelen](#)

Volume: [39](#)

Nummer: [3](#)

Pagina's: 37-50

Documenten

- [vonk_jrg39_027.pdf](#)

37 de historiek van een aangekondigd taalbeleid in cvo antwerpen zuid eva van herck m m v jes leysen en niki van mechelen voor de directie van het centrum staat de zinvolheid van een taalbeleid buiten kijf met deze uitspraak zet koen de pryck directeur van het centrum voor volwassenenonderwijs cvo antwerpen zuid de toon het centrum ziet open onderwijs als een kernwaarde cvo antwerpen zuid is een openleercentrum laagdrempelige taal is daarbij essentieel vanaf het eerste moment dat toekomstige cursisten via advertenties en brochures met het centrum in contact komen anderzijds beogen we doorstroom naar verdere opleidingen en uitstroom naar werk voor onze cursisten dus zowel het instapniveau de taalverwerving tijdens de opleiding als het eindniveau moeten tot een taalbeleid van ons centrum behoren dat dit niet van vandaag op morgen gerealiseerd wordt is evident maar cvo antwerpen zuid kan rekenen op een gedreven team dat volop inzet op taalbeleid dit artikel neemt een kijkje achter de schermen van de eerste stapjes in 2007 08 de samenwerking met het huis van het nederlands antwerpen tot waar ze nu staan en de plannen die klaar liggen vo antwerpen zuid is een het volledige aanbod wordt maximaal centrum voor volwassenen onderwijs flexibel uitgebouwd er zijn superintensieve dat een ruime waaier aan opleidingen verkorte trajecten gewone en vertraagde aanbiedt 1 in het hoger beroepson trajecten een uitgebouwd openleer derwijs hbo kan je een graduaat centrum werking en trajectbegeleiding in informatica boekhouden of marke verschillende vestigingen op jaarbasis volting behalen in modulair opgebouwde gen ongeveer 3000 cursisten les in dit cen opleidingen hier volgen vooral werkende trum volwassenen les die zich willen her of bij scholen er is een dag avond en week endaanbod er is ook een afdeling tweede kansonderwijs tko waar jonge volwassenen waarom een taalbeleid die hun diploma secundair onderwijs alsnog willen behalen terechtkunnen bovendien net zoals in andere cvo s veranderde de kan je in dit centrum talen studeren waar populatie van de hbo en tko opleidingen de onder nederlands aan anderstaligen

afgelopen jaren regelmatig waagden laag februari 2010 nummer 3 39e jaargang 38 taalvaardige en anderstalige cursisten hun cursisten niet slaagden voor de instaptoets kans maar dit met wisselende resultaten sen van de hbo opleidingen wanneer de vakdocenten wisten vaak niet hoe ze deze nt2 trajectbegeleiding de instaptoetsen hbo cursisten konden helpen en het lesmateriaal van enkele tko vakken en taaldocenten konden bekeken merkten ze dat er iets moest hen niet begeleiden ver gebeuren leervragen zoals schillende experimenten leerstrategieen vonden plaats maar leid notities nemen en den niet tot de juiste for een eindwerk schrijven bleken mule er werd gekeken een kerngroep taalbeleid naar mogelijkheden om struikelblokken te de cursisten op korte ter in september 2008 wordt na een aantal zijn voor mijn woordenschat bij te maanden verkennend werk de kerngroep taalzwakke en brengen maar later bleek taalbeleid in het leven geroepen met een anderstalige dat dit niet het enige pro vertegenwoordiging uit verschillende gele cursisten bleem was ook andere dingen van het centrum deze kerngroep leervragen zoals leerstra tekent een taalbeleidsplan uit voor het tegieen notities nemen schooljaar 2008 09 om dit plan op te stel en een eindwerk schrijven bleken struikel len baseren ze zich onder andere op het blokken te zijn voor taalzwakke en andersta stappenplan uit de publicatie taalgericht lige cursisten naar werk over het belang van geïntegreerd vakonderwijs voor beroepsgerichte opleidin de trajectbegeleiding van het openleercen gen meer info zie bijlage 1 de stappen trum zoekt naar mogelijkheden om de cur hoeven niet in chronologische volgorde sisten te helpen maar dit was onvoldoende doorlopen te worden maar zijn wel allemaal gestructureerd bovendien stelde de nt2 van belang om tot een geïmplementeerd trajectbegeleiding vast dat heel wat nt2 taalbeleid te komen in negen stappen naar een taalbeleid voor lescentra stap 1 volg nascholingen over taalbeleid stap 2 bevraag het personeel en de cursisten stap 3 richt een kerngroep taalbeleid op stap 4 richt werkgroepen taalbeleid op stap 5 schrijf een visietekst stap 6 schrijf een taalbeleidsplan stap 7 voer het taalbeleidsplan uit stap 8 evalueer het taalbeleidsplan stap 9 veranker het taalbeleid in het centrumbeleid bron taalgericht naar werk over het belang van geïntegreerd vakonder wijs voor beroepsgerichte opleidingen 39e jaargang nummer 3 februari 2010 39 het hele schooljaar door zullen er verschil ten talig kunnen om met succes aan de lende initiatieven genomen worden om opleidingen deel te nemen is het mogelijk iedereen in de school te sensibiliseren een om op het geheel van deze talige compe eerste brainstorm levert heel wat ideeën tenties een niveau te kle zoals een strip posters slogans een ven ze nemen contact enquete taalbeleid als vast agendapunt op op met het huis van het vakoverleg en personeelsvergadering de nederlands antwerpen wat moeten kerngroep taalbeleid is ambitieus samen en bekijken de mogelijk cursisten talig maken de leden een selectie van de priori heden om een duidelijk kunnen om met taire taalbeleidacties en bekijken ze wat beeld te krijgen van de succes aan de haalbaar is vervolgens stellen ze een agenda talige competenties die opleidingen deel op met acties die ze graag willen realiseren een cursist nodig heeft te nemen en leggen ze vergaderingen vast voor de rest bij aanvang van een hbo van het schooljaar op deze manier is de of tko opleiding is het opvolging van het taalbeleidsplan gegaran nodig om de leerplannen deerd dit taalbeleidsplan zal immers con

te bekijken de vakdocenten te bevrage en stant evolueren en in beweging zijn een aantal lessen te observeren dat is een niet gering werk in een eerste fase kiezen ze ervoor de volgende vakken onder de loep te nemen project algemene vakken pav de eerste stapjes burgerlijk en handelsrecht boekhouden en kantoor technieken oktober 2008 is meteen een drukke maand voor de kerngroep in eerste instantie is het later blijkt echter dat het voor deze acties belangrijk om iedereen binnen de school nog iets te vroeg is omdat er eerst aan een bewust te maken van taalbeleid de kern draagvlak gewerkt moet worden het is groep heeft een enquête opgemaakt voor absoluut noodzakelijk dat iedereen het nut alle docenten om hen te bevrage en stelt van een taalbeleid inziet vooraleer dit soort deze voor op de verschillende vakvergaderingen haalbaar zijn en er met de ringen hiervoor inspireren ze zich op de resultaten kan gewerkt worden dit plan enquête uit taalgericht naar werk vor wordt dus even op de lange baan gescho mingsmodules en videofragmenten zie bij ven maar zeker niet afgeschreven lage 1 en bijlage 2 de docenten worden warm gemaakt om de enquête in te vullen en krijgen al meteen wat informatie over de cursistenbevraging zie bijlage 3 die in het op volle toeren volgende semester georganiseerd zal worden op de personeelsvergadering begin intussen is het november december 2008 en januari zullen de resultaten toegelicht worden draait de kerngroep taalbeleid op volle toeren de resultaten zullen ook gebruikt worden de enquête is verspreid via het leerplaten om het taalbeleidsplan aan te passen form dokeos van het centrum en wordt volop ingevuld naast de bevraging van de daarnaast denkt de kerngroep na over het docenten en cursisten was er eveneens een olijsten van de talige competenties van de bevraging van het omkaderend personeel hbo en tko opleidingen wat moeten cursisten bv secretariaatsmedewerkers zodat ook februari 2010 nummer 3 39e jaargang 40 zij betrokken werden bij het taalbeleid zij cursisten bevrage en hebben immers vaak het eerste contact met conclusies trekken cursisten die zich inschrijven maar ook nadien fungeren ze als in het tweede semester worden de cursisten contactpersoon met het bevrage de kerngroep taalbeleid heeft een sensibiliseren blijft centrum enquête opgesteld aangepast aan het doel een prioriteit publiek en lanceert deze in de hele school ook op de andragogische nadat alle gegevens van de enquêtes ver studiedag in november werkt zijn worden ze voorgesteld aan de 2008 staat taalbeleid op docenten de cursisten en het omkaderend de agenda de docenten krijgen de kans om personeel om dat op een originele manier vrijwillig een vormingsmodule te volgen over te doen die zeker de aandacht trekt maakt taalgericht vakonderwijs gegeven door het de kerngroep taalbeleid een kort filmpje³ huis van het nederlands de opkomst is met daarin de opmerkelijkste resultaten van laag de conclusie is dat deze vorming te de enquêtes voor docenten die wat meer vroeg komt en dat het taalbeleid eerst nog details over de resultaten wensen is er ook meer bekend moet geraken in de school een doorklikmogelijkheid naar een uitgesensibiliseren blijft dus een prioriteit er bredere tekst ons cvo over taal wordt een strip uitgewerkt die fungeert als opstartscherm bij dokeos op het einde van het schooljaar 2008 09 is er opnieuw contact met het huis van het er is het plan om via de opleidingsvergadering nederlands en wordt duidelijk dat de moge ringen de vakverantwoordelijken ook telkens lijkheid bestaat om via een project van het een

tip over taalbeleid te laten verspreiden europees integratiefonds eif geïntegreerde deze tips² moeten concreet en meteen toe trajecten te organiseren dat kan een voor pasbaar zijn bv hoe formuleer je een goede of neventraject zijn dat is een extra traject examenvraag op deze manier blijft taalbe voor anderstalige en of taalzwakke cursisten leid onder de aandacht en kunnen vakdo waarvan de inhoud is afgestemd op de vakcenten die geïnteresseerd zijn er al mee aan opleiding dat kan ook nederlands op de de slag opleidingsvloer zijn waarbij anderstalige en 39e jaargang nummer 3 februari 2010 41 of taalzwakke cursisten taalsteun krijgen tij algemene woordenschat maar ook en dens de vakopleiding in het kader van dit vooral over vakspecifieke en school eif project kan het centrum rekenen op woordenschat bovendien missen ze inhoudelijke ondersteuning vanuit het huis vaak ook leerstrategieën om de oplei van het nederlands en ervaringen uitwissel ding tot een goed einde te brengen len met andere centra die ook trajecten inrichten een unieke kans dus ook de vakdocenten ervaren dat ze niet over voldoende bagage beschikken om in antwerpen stappen vier cvo's in het eif deze cursisten te begeleiden en merken project geïntegreerde trajecten dat ze ofwel niet starten ofwel uitvallen cvo deurne met een voor en neven tijdens de opleiding ze zien wel dat traject bedrijfsbeheer en extra taal deze cursisten het moeilijk hebben dersteuning in de graduaatopleidingen maar kunnen niet altijd een antwoord scvo site met voortrajecten voor bieden opleidingen in de sociale sector neven trajecten in de opleidingen kindzorg een derde knelpunt dat wordt blootge polyvalent verzorgende logistiek assis legd is het lesmateriaal en andere docu tent en kapper menten onthaalbrochures formulieren cvo lbc met een neventraject voor de die in de hbo opleidingen gebruikt opleiding informatica en een neventra worden die zijn niet altijd geschikt voor ject bij de opleiding personenzorg deze doelgroep ook hier kunnen vak cvo antwerpen zuid met een voortra en taal docenten niet meteen een oplossing voor de hogere beroepsopleidingen sing aanreiken en taalcoaching tijdens deze opleidin gen het openleercentrum waar cursisten de kans hebben om individuele begeleiding naar aanleiding van het verkennend gesprek te krijgen probeert met de medewerker van het huis van het een antwoord te bie nederlands bekijkt het centrum welke den op deze proble ook de vak mogelijkheden er zijn om een voor en of men maar dat vol docenten zouden neventraject in te richten de kerngroep staat niet ook de moeten reflecteren heeft de huidige situatie al zo goed mogelijk vakdocenten zouden over de didactiek in kaart gebracht onder andere aan de hand moeten reflecteren die ze in de klas van de docentenbevraging en de input van over de didactiek die gebruiken de leden van de kerngroep wat zijn de vast ze in de klas gebrui stellingen ken een aantal vak docenten is meteen anderstalige cursisten uit de nt² modu van goede wil en bereid om te experi les en laagtaalvaardige cursisten uit tko menteren maar de meerderheid ver hebben niet het vereiste taalniveau op wacht een kant en klare oplossing van het moment dat ze een hbo opleiding de taal docenten of de begeleiders van aanvatten het gaat dan niet enkel over het openleercentrum februari 2010 nummer 3 39e jaargang 42 alweer keuzes maken zorg voor taal het schooljaar 2009 10 komt eraan cvo in september 2009 gaat het voortraject van antwerpen zuid kiest voor een intensief start om voeling te krijgen met het vereiste nt² voortraject voor de hbo opleidin-

gen op instapniveau van de hbo opleidingen heeft 3 1 niveau⁴ deze module vindt plaats in de nt2 docent materiaal verzameld uit ver september 2009 zodat de deelnemers aan schillende opleidingen de nadruk ligt in dit sluitend in de hbo opleiding van hun keuze voortraject op leerstrategieën zoals notities kunnen starten nemen leesstrategieën verslagen maken het lesmateriaal van dit traject staat op de de kerngroep taalbeleid bekijkt hoe de juiste website van de huizen van het nederlands cursisten in dit traject terecht kunnen net zoals het overige materiaal dat werd komen ten eerste zijn er de cursisten die ontwikkeld in het kader van dit eif project 5 een toegangsproef komen doen en niet op het einde van het voortraject begeleidt geslaagd zijn zij krijgen de mogelijkheid om de trajectbegeleider de cursist bij de instap hun kansen te verhogen door het intensieve proef voor de hbo opleiding voortraject te volgen ten tweede zijn er de cursisten die nu een opleiding nt2 of tko intussen krijgt ook het talige neventraject volgen en interesse hebben voor de hbo vorm de taalcoach gaat op pad en maakt opleidingen voor hen is het belangrijk dat reclame in alle hbo klassen iedere cursist die ze weten dat er een intensief voortraject is een talig probleem heeft kan zich aanmel docenten en trajectbegeleiders zullen hen den maar ook de vakdocenten worden aan informeren over de nieuwe mogelijkheden gesproken zij kunnen immers problemen dat betekent dat de nt2 docenten en tko detecteren en cursisten doorverwijzen het docenten op de hoogte moeten zijn alweer neventraject gaat van start na de herfstva een uitdaging voor de kerngroep taalbeleid kantie en loopt tot eind januari 2010 de taalcoach die ook lid is van de werkgroep om daarnaast ook de slaagkansen van de taalbeleid tracht samen met de coordinator cursisten die al een hbo opleiding volgen te van het openleercentrum en de medewerker vergroten opteert de school voor neventraject van het huis van het nederlands pakketten ten in de vorm van taalcoaching dat betekent samen te stellen om cursisten met talige concreet dat alle anderstalige of taalzwakke leervragen op te vangen in de toekomst is cursisten in de hbo opleidingen informatica het de bedoeling dat enkele pakketten via boekhouden en marketing de kans krijgen op het leerplatform aangeboden worden en dat extra taalondersteuning zij kunnen met hun verschillende trajectbegeleiders cursisten individuele leervragen terecht bij de taalcoach kunnen begeleiden aan de hand van dit die een traject op maat voorstelt net zoals materiaal het voortraject zijn de neventrajecten nieuw er is een neventraject dat focust op de talige de kerngroep taalbeleid komt opnieuw kwesties en een neventraject dat eerder focust samen en stelt een actieplan op voor het op leren studeren het aantal cursisten in de schooljaar 2009 10 naast het evalueren en voor en neventrajecten is nog zeer beperkt ondersteunen van de reeds lopende initiatie dat biedt de nt2 docent en de taalcoach ven willen ze zwaar inzetten op het imple ruimte om te experimenteren en maakt een menteren van taalgericht vakonderwijs zie individuele aanpak mogelijk bijlage 4 een negental nt2 docenten enga 39e jaargang nummer 3 februari 2010 43 geren zich om deze implementatie mee een manier om context te bieden zie bijlage vorm te geven zij vormen samen de project 5 per pijler is er een aanspreekpunt binnen groep zorg voor taal het project zorg voor taal de aanspreek punten zullen de opdrachten verder opvol het huis van het nederlands komt opnieuw gen onder andere op een volgende studie

vormingen taalgericht vakonderwijs geven dag wordt dus vervolgd tijdens de studiedag in november 2009 deze vormingen zijn verplicht voor alle docenten in hbo en tko opleidingen een belangrijke voorwaarde is dat de docenten nog heel wat plannen er meteen praktisch mee aan de slag kunnen dus ligt de focus op de drie pijlers van daarnaast werkt de kerngroep ook verder taalgericht vakonderwijs interactie taal op andere gebieden zo vatten ze het herta steun en context de vakdocenten krijgen len van een aantal bro tips om tijdens hun lessen meer aandacht te chures en ander schriftte geven aan taal en niet alleen de andersta lijk materiaal aan zodat bovenal tracht de lige maar ook de laagtaalvaardige cursisten deze informatie voor kerngroep het meer spreek en leeransen te bieden ook iedereen toegankelijk is taalbeleid onder brengt de projectgroep zorg voor taal de ook het opvolgen van de de aandacht te taalcoaching nog eens onder de aandacht opdrachten van de vor houden en en maakt ze duidelijke afspraken met de ming staat op de agenda iedereen tot vakdocenten over de manier waarop de maar bovenal tracht de kleine en grotere doorverwijzingen kunnen gebeuren kerngroep het taalbeleid concrete acties te onder de aandacht te motiveren op het einde van de vorming worden de houden en iedereen bin deelnemers in drie groepen verdeeld en nen het centrum tot krijgt elke groep de opdracht om iets uit te kleine en grotere concrete acties te motive testen dat kan een werkvorm zijn die inter ren een hele uitdaging actie bevordert of een vorm van taalsteun of eva van herck huis van het nederlands antwerpen m m v jes leysen en niki van mechelen cvo antwerpen zuid eva vanherck stad antwerpen be februari 2010 nummer 3 39e jaargang 44 noten 1 voor meer info zie cvoantwerpen be 2 om het taalbeleid van het cvo visueel uit te leggen maakte de kerngroep het filmpje taalbeleid in eenvoudig nederlands de link is verstuurd naar alle docen ten als tip taalzorg van februari 2010 youtube com watch v rm1kymwu3k8 3 het filmpje is te bekijken op youtube com watch v tvzwp9g13y 4 de deelnemers moeten 2 4 behaald hebben dat komt overeen met het b2 niveau uit het europees referentiekader meer info over deze taalniveaus vind je op taaluniversum org 5 huizenvanhetnederlands lesmateriaal lesmateriaal voor cvo hbo 39e jaargang nummer 3 februari 2010 45 bijlage 1 taalgericht naar werk denkkader in 2007 ontwikkelt het huis van het nederlands antwerpen de publicatie taalgericht naar werk over het belang van geïntegreerd vakonderwijs voor beroepsgerichte opleidingen partners bij de ontwikkeling waren linguapolis instituut voor taal en communicatie universiteit antwerpen scvo site scvo sivo vdab en het leonardo lyceum met een denkkader en een stappenplan speelt het huis van het nederlands in op de nood aan handvatten om taalondersteuning te geven aan laagtaalvaardige anderstalige cursisten op deze manier geven cvo s hen meer kansen om een eindkwalificatie te behalen het denkkader focust niet uitsluitend op de anderstalige cursist die beter nederlands moet leren maar richt zich ook op alle actoren in de context van de school het stappenplan bestaat dan ook uit drie luiken een actieplan voor directies en coördinatoren een actieplan voor taal en vakdocenten een actieplan voor het voeren van een taalbeleid het kader kan ook gebruikt worden voor stagebegeleiders of instructeurs op de opleidings en werkvloer van tewerkstellingsinitiatieven en sociale werk plaatsen het denkkader en de bijbehorende instrumenten zijn integraal te downloaden van nt2antwer-

pen be vormingsmodules omdat de opleidingscentra behoefte hebben aan extra ondersteuning om taalbeleid in de praktijk te implementeren ontwikkelt het huis van het nederlands in 2008 in samenwerking met karel de grote hogeschool een tweede product taalgericht naar werk vormingsmodules en filmfragmenten ten dat zijn twaalf interactieve vormingsmodules van telkens drie uur die zich richten tot alle actoren de bijbehorende dvd toont goede voorbeelden die andere docenten kunnen inspireren een voortraject voor een administratieve bediendeopleiding linguapolis universiteit antwerpen in samenwerking met vdab taalgericht vakonderwijs in de opleiding bezetten levanto bouw milieu antwerpen nederlands op de opleidingsvloer in de horecaopleiding vdab meer informatie op nt2antwerpen be februari 2010 nummer 3 39e jaargang 46 bijlage 2 voorbeeld bevraging vakdocenten naam leerkracht module vak hoeveel uur per week geeft u dit vak vul in of kruis aan 1 hoeveel procent van uw leerlingen heeft moeite met de taal tijdens de lessen 2 welke vaardigheid is het belangrijkste voor uw vak geef het aan met een cijfer van 1 tot 4 1 het belangrijkste luisteren lezen spreken schrijven 3 de problemen die mijn leerlingen met het nederlands hebben betreffen vooral mondelinge instructies begrijpen een mondelinge uitleg begrijpen antwoorden mondelinge formuleren een mondelinge uitleg geven vragen stellen overleggen bij groepswork de uitspraak vragen schriftelijk beantwoorden verslagen schrijven notities maken de spelling alledaagse woordenschat typische vakwoordenschat schoolwoordenschat globaal lezen zoekend lezen schriftelijke instructies begrijpen andere 39e jaargang nummer 3 februari 2010 47 lees de uitspraken en kruis akkoord of niet akkoord aan akkoord niet akkoord 1 ik weet welke leerlingen taalzwak zijn 2 ik heb inzicht in de moeilijkheden die anderstalige leerlingen met het nederlands kunnen hebben 3 ik weet met welke woorden leerlingen problemen hebben 4 als het kan gebruik ik gemakkelijke woorden 5 nieuwe woorden leg ik altijd uit 6 als ik iets uitleg probeer ik met een concreet voorbeeld te beginnen 7 in mijn lessen pas ik mijn taalgebruik aan zodat iedereen mij goed begrijpt 8 alle leerlingen zijn actief betrokken bij de les 9 bij mijn vak geef ik leerlingen vaak de kans om hun spreekvaardigheid te oefenen 10 leerlingen die niet vlot spreken krijgen voldoende tijd om zich uit te drukken 11 ik corrigeer de taal van mijn leerlingen als ze spreken 12 opdrachten die veel praat en of schrijfwerk vragen sla ik liever over 13 ik weet wat ik kan doen als leerlingen moeite hebben met schrijftaken voor mijn vak antwoorden noteren verslagen 14 ik geef vaak aanwijzingen over hoe leerlingen iets moeten schrijven antwoorden noteren verslagen 15 taalfouten in schriftelijk werk help ik verbeteren zodat leerlingen ervan leren 16 ik geef vaak aanwijzingen over hoe leerlingen een tekst moeten lezen 17 een goede nederlandse taalvaardigheid is bij mijn vak belangrijk om te slagen 18 taalproblemen van leerlingen kunnen het best in aparte hulplessen worden opgevangen 19 leerlingen met taalproblemen hebben extra aandacht nodig van vakleerkrachten 20 ik kom in mijn lessen er niet goed aan toe aandacht aan taalaspecten te besteden 21 ik vind het belangrijk dat er bij ons op school een taalbeleid wordt ontwikkeld vragen en opmerkingen bron nt2antwerpen be actieplannen taalgericht naar werk februari 2010 nummer 3 39e jaargang 48 bijlage 3 voorbeeld bevraging cursisten moedertaal tweede taal lees de zinnen kruis akkoord of niet akkoord aan akkoord niet akkoord 1 ik begrijp

de mondelinge vragen van de leraar 2 ik begrijp de theoretische uitleg van de leraar 3 ik begrijp de instructies van de leraar tijdens de praktijklessen 4 ik begrijp de instructies van de leraar tijdens de theorielessen 5 tijdens de les weet ik welke informatie belangrijk is om te noteren 6 ik vind het gemakkelijk als ik voor school iets moet schrijven 7 ik vind het moeilijk om goede zinnen te maken 8 ik vind het moeilijk om woorden correct te spellen 9 ik ken de juiste woorden als ik iets wil opschrijven 10 in mijn cursussen staan dikwijls moeilijke woorden 11 op school moet meer aandacht zijn voor het leren van moeilijke woorden 12 leraren gebruiken dikwijls moeilijke woorden als ze iets uitleggen 13 als ik iets wil vertellen in de klas weet ik snel de juiste woorden 14 ik mag veel spreken in de klas 15 ik ben bang om te spreken in de klas 16 ik stel veel vragen in de klas 17 ik kan woorden goed uitspreken 18 ik begrijp de schriftelijke opdrachten toetsen huiswerk 19 de zinnen in de cursussen zijn te lang 20 als ik iets lees wil ik elk woord begrijpen 21 ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen 22 moeilijke woorden zoek ik op in een woordenboek 23 ik leer veel als ik met een klasgenoot samenwerk 24 ik heb extra taallessen nodig

39e jaargang nummer 3 februari 2010 49 heb je nog vragen of opmerkingen schrijf ze op bronnen

nt2antwerpen be actieplannen taalgericht naar werk hacquebord h 2004 taalproblemen en taalbehoeften in het voortgezet onderwijs leerling en docentenvragenlijsten als instrumenten voor taalbeleid levende talen tijdschrift 5 3 steunpunt gok 2003 taalbeleid op school instrument voor een analyse van de begin situatie secundair onderwijs leuven steunpunt gok februari 2010 nummer 3 39e jaargang 50 bijlage 4 hoe kan ik hen concreet helpen om beter nederlands te spreken om cursisten te ondersteunen bij de continuering van taalverwerving kunnen vak docenten een beroep doen op de drie pijlers van taalgericht vakonderwijs interactie context en taalsteun leren met interactie leren met context wat de cursisten worden aangezet om wat de taal wordt geleerd in voor de in interactie met de vakdocent en cursisten betekenisvolle context mede-cursisten te praten en schrijven over de leerstof door op een waarom de context is uiterst belangrijk actieve manier veronderstellingen voor cursisten omdat eigen erva vragen en bevindingen uit te wisselen of leerstof die ze ervoor al selen hebben geleerd als kapstok kun waarom interactie geeft cursisten de kansen dienen om nieuwe informatie om te praten over vakinhouden en aan vast te hangen op die manier de leerstof te verwerken leren met taalsteun wat de vakdocent biedt de cursisten talige ondersteuning bij het begrijpen van de vaklessen en bij het produceren van taal waarom om de vaklessen voor taalzwakke cursisten talig toegankelijker te maken figuur pijlers van taalgericht vakonderwijs bronnen hajer m meestringa t 2009 handboek taalgericht vakonderwijs context interactie en taalsteun in vaklessen bussum coutinho themanummers van vonk over taalgericht vakonderwijs vonk 38 1 oktober 2008 en vonk 38 2 december 2008 39e jaargang nummer 3 februari 2010 51 bijlage 5 opdrachtenfiches voor vakdocenten cvo antwerpen zuid opdracht bij elke fiche context interactie taalsteun gebruik een van de volgende werkvormen tijdens je les in de volgende twee weken tijdens de projectgroepvergadering van 8 12 09 wissel je ervaringen uit met je collega s februari 2010 nummer 3 39e jaargang 52 39e jaargang nummer 3 februari 2010